

Президентська кампанія 2009/2010 викликає стійке відчуття «дежа вю». Не дивлячись на насущну потребу в новому курсі і нових пропозиціях для України, основні лідери президентської гонки – Віктор Янукович і Юлія Тимошенко ведуть кампанію чітко в межах тезисів 2004 року. Знову ми чуємо обіцянки соціальної справедливості, знову виникає питання про вступ до ЄС або про співдружність з Росією, знову Майдан використовується як стартовий майданчик для боротьби за президентське крісло.

Янукович традиційно представляється «про-російським прагматиком», який, правда, обіцяє реалізувати всі невиконані обіцянки своїх політичних опонентів 5-ти річної давнини. У своєму інтерв'ю «Полеміці [\[1\]](#)» Віктор Федорович чітко заявив: «Я виконаю все, що обіцяли "помаранчеві"». Тимошенко створює образ «єдиної спадкоємиці Майдану» і веде прозахідну риторичку, обіцяючи при цьому «диктатуру закону, порядку і правил [\[2\]](#)». Вона ж гранично ясно позначає зовнішньополітичний курс, орієнтований на Європу.

На цьому фоні цілком природно, що програми Януковича і Тимошенко взагалі не стали предметом аналізу за минулі з моменту реєстрації кандидатів дні (що там аналізувати, все і так зрозуміло). І якщо програму Тимошенко доки виявити взагалі не вдалося, програма Януковича вже декілька днів доступна для ознайомлення. Цілком закономірно можна було б чекати її критики з боку експертів, що працюють на БЮТ. Проте в публічному просторі лише Микола Томенко дозволив собі невеличке критичне зауваження [\[3\]](#). І все.

Але появу в публічному просторі програми Арсенія Яценюка викликала різку критику експертного співтовариства. При цьому об'єкт критики отримує діаметрально протилежні докори від експертів, що належать до одного і тому ж табору. Ситуація складається парадоксальна. Наприклад, Володимир Фесенко, керівник Центру політичного аналізу "Пента", на сторінках «УП [\[4\]](#)» визначає програму Яценюка як проросійську.

З іншого боку, заступник директора Агентства моделювання ситуацій (АМС) Олексій Голобуцкий вважає, що в Яценюка націоналістична програма. Поеднавши ці дві думки виходить, що програма Яценюка- це програма проросійського українського націоналіста! Фантастика? Марення? Ні. Скоріше технологія. Розрахунок тут будується на тому, що мало хто шукатиме саму програму і буде самостійно її оцінювати.

Політолог Тарас Березовець (також близький до штабу БЮТ) йде ще далі. Він вважає, що Яценюк нічим не відрізняється від Януковича і Тимошенко, оскільки не зміг представити виборцям нічого нового. Пробачте, але якщо нічого нового немає, то і обговорювати власне нічого. Проте, саме Яценюка, а не його опонентів, наполегливо критикують – за зміну образу, невідповідність політичного позиціювання очікуванням електорату (як-ніби ці чекання хтось заміряв), «повторення кліше радянської пропаганди».

Відзначу, що поза зоною уваги аналітиків залишається Сергій Тигипко, який деколи слово в слово повторює сказане Яценюком. Проте його ніхто ні в чому не звинувачує. Критичні матеріали про Яценюке аналогічні по стилю і вмісту, що складно назвати випадковістю. Швидше, це технологія нав'язування громадській думці потрібної для БЮТ інтерпретації діяльності їх опонента.

Ситуація доходить до смішного. Панове Голобуцький і Березовець провели спільну прес-конференцію про особливості розгортання президентської виборчої кампанії окремими кандидатами. Проте об'єктом дослідження був вибраний один лише... Арсеній Яценюк. Ну якщо він нічого із себе не вдає, то який сенс його досліджувати? Де логіка? Там де немає логіки – шукай політичне замовлення.

Починаючи з виборчої кампанії 2002 року багато говориться про те, що країні потрібне щось нове, що країні не вистачає конкуренції програм. А в реальності, як тільки з'являються дійсно нові ідеї, їх відразу починають огульно критикувати. Причому як не дивно, критикують навіть не особливо розбираючись, а що ж саме критикують. Поступила вказівка: критикувати, ось і «вивертаються» хто на що здатний.

Більш за все засмучує факт того, що жодну програму кандидатів публічне експертне середовище не аналізує. На жаль, доводиться констатувати – заангажованість експертного середовища не дозволяє виборцеві ознайомитися з грамотним аналізом програм кандидатів для того, щоб зробити свій вибір, ґрунтуючись не на емоціях, а на логіці. Ні у друкарських, ні в електронних ЗМІ практично неможливо знайти не те що детального огляду передвиборних програм, але навіть простенького аналізу окремих блоків чи положень. Українські політики залишатимуться такими як вони є до тих пір, поки експертне співтовариство займається виконанням політичних замовлень замість того, щоб допомагати суспільству орієнтуватися в програмах кандидатів на найвищий пост країни.

[1] <http://polemika.com.ua/news-52084.html>

[2] <http://www.ukrinform.ua/rus/order/?id=857610>

[3] <http://www.ukrinform.ua/rus/order/?id=858090>

[4] <http://pravda.com.ua/news/2009/10/28/104165.htm>